

ЦИТЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.

Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.

Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: С. Рамадановић

Добро нам дошла!

Њено Краљ. Височанство Велика Херцегинја од Мекленбург-Стрелица, Узвишена Мајка Њ. Кр. Височанства Књагинје Милице, приспјела је на Цетиње у сриједу по подне у походе Својој Узвишеној Дједи.

Поздрављамо је првом српском ријечју, којом се мили гост дочекује: Добро нам дошла!

Готови смо дозволити, да политичком животу државца и народа данас дају правац сасвим друге енергије од оних, које за њега бијаху мјеродавне у ранијим временима. Интереси, који својом важношћу у најјачем опсегу исцрпљују напоре дипломата, тешко могу данас имати, у колико се ради о њиховим носиоцима, оне концентрације, без које се у ранијим временима не могаху ни замислити; али ипак коначни напор мудрих бораца за њихово остварење неће се никада одрећи моћне потпоре јаким веза.

Макар колико картели индустријалаца у борби са интересима других друштвених класа и сталежа виндицирали за себе право одређивања правца и одмјеривања државних акција у спољној политици, политички интереси јаким веза у коначном сукобу политичких судара још увијек пуноправно узимају ријеч са претензијама јачега.

То важи у опште, а поготово за српски народ, који непрекидно сву своју политичку снагу мора исцрпљивати борбом за остварење националних идеала подређујући им све остале интересе.

Јак везе нашега Узвишенога Владарућа Дома, најјачега носиоца српске заветне мисли, са најугледнијим европским дворovima, не могу бити на одмет српском народу. Напротив, правилно процјењујући снагу мјеродавних олина у међународном политичком животу, он мора у њима гледати снагу и учвршћивање своје снаге; јер оно, што важи за обичне смртнике, важи и за најодабраније овога свијета: — крв није вода. А ко ће вјерније од материнске љубави стајати у служби овога закона вјечне истине?!

А како и не би?! — Бисер грана Њенога срца пресађена је у наше горе међу овај јуначки српски народ.

Племенити изданак једне од најстаријих европских династија, чије су традиције значајно испреплетане са политичком и културном историјом далеких времена, која су у свом почетку позната под епохалним именом сеобе народа, уплетен је промислом Свевишњег најсвјетлијим спојем у вијенац носиоца славе и јунаштва наше витешке домовине. Мајка је дошла да види, како здрави изданак славне лозе напредује у крилу наше љубави.

Снага коначног споја двију славних лоза, довела нам је у миле госте Узвишену Мајку наше од свега народа омиљене Престолонашљеднице и дала нам пријатну прилику, да ју из пунијех груди домаћинске искренности дочекамо трократним: Живјела!

Узвишена Гошћа дијели своју племениту љубав подједнако изме-

ђу Свога Дјетета и народа црногорскога, чиме отвара у нашим срцима извор исто тако топле љубави према Њој и Њеноме Дому.

Нека би боравак Њен усадио у племенито срце Њено најљепше успомене на Црну Гору. Наше ће бити, да не допустимо, да вријеме и раздаљине, које нас дијеле, те успомене ослабе.

СЛУЖБЕНИ ДИО

У циљу извршења закона о жиговини лозова и срећака од 16. јуна 1909. год., а на основу члана 8. истог закона прописујем слиједећи:

ПРАВИЛНИК

који гласи:

Чл. 1.

Ко год жели, да у Црној Гори може продавати лозове, срећке, промесе и т. д. ма које врсте домаће или стране мора се ради тога обратити молбом Министарству финансија и грађевина у смислу члана 1. закона о жиговини лозова и срећака, и тражити потребно одобрење.

Чл. 2.

Свако добијено одобрење важи само за годину дана, и за исто плаћа молићел према члану 2. поменутог закона 200 перпера на име таксе у готову, од које му се плаћене таксе половина враћа, ако би му се одобрење прије истека првога полугођа одузело у смислу става другог и трећег члана 2. закона.

Таксе за одобрење наплаћиваће Министарство финансија.

Ко би продавао лозове или срећке прије него што би добио потребно одобрење подлежи казни из чл. 5. закона.

Чл. 3.

Ослобођење од плаћања такса из чл. 2. може бити само у случајевима, предвиђеним у ставу првом и другом члана 3. закона о жиговини лозова и срећака.

Да ли има мјеста ослобођењу у начелу има у сваком поједином случају на молбу дотичне установе, да одлучи Министарски Савјет.

Чл. 4.

На сваки лоз, срећку, промесу и т. д., који се на основу добивеног одобрења у земљи продају и купују, а нијесу овим законом од плаћања жиговине ослобођени, плаћа се на име жиговине 20% од вриједности дотичне срећке или лоза.

Ако цијена дотичне срећке или лоза не гласи на перпер или крунску вриједност већ на динаре, лире, франке, марке, шилинге и т. д. такса ће се наплаћивати према вриједности у црногорском новцу, а по курсу, који у дотичном времену важи за државне благајне.

У случају, да при прорачуну таксе има и разломака мањих од једне (1) паре, наплаћиваће се на име таксе цијела пара.

Чл. 5.

Жиговина се плаћа у маркама, при управама царинарница лијељењем и поништењем одговарајуће вриједности марак на дотичној срећки или лозу, од стране одређеног државног службеника.

Чл. 6.

Марке ће се утиснути на дотичном лозу, срећки и т. д. тако, да се тиме правна вриједност дотичне исправе не оштети.

Према томе марке ће се утискивати на слободном простору поред текста, пажећи при томе, да се утиснутим маркама не повриједи текст на исправи, а нарочито, да се маркама не покрију, и не замрљају бројеви и серије лозова и срећака.

Чл. 7.

При наплати жиговине употребљиваће се првенствено марке од веће вриједности, а тек за допуну до пуног износа жиговине, која се има наплатити, употребља-

ваће се и марке од мање вриједности и то прво крупније, а ситније тек, у колико се неминовно морају употребити.

Чл. 8.

Утиснуте марке поништавају се жигом дотичне царинарнице и преко њих се ставља потпис дотичног чиновника. Преко марак ће се потпис и штампил ставити тако, да један дио њихов пређе и на саму исправу (лоз, срећку), како би се на овај начин поновна употреба једном утиснутих, на по том одлијењених марак отежала и онемогућила.

Чл. 9.

Лудријске установе намијењене остварању просвјетних, умјетничких, здравствених и у опште добротворних циљева ослобођене су од плаћања жиговине.

Но за такво ослобођење мора се увијек прибавити потребно ријешење Министарског Савјета.

На сваку такву срећку, лоз и т. п., који су од плаћања жиговине ослобођени мора се прије продаје од стране издаваоца ставити жиг са ознаком: да је ослобођено од жиговине ријешењем Министарског Савјета и ставити број, датум и годину истог ријешења.

Чл. 10.

Жиговину плаћа у смислу Чл. 6 закона о жиговини лозова и срећака лице, које продаје лозове и срећке, и исто их не смије продавати прије но што их снадбије са маркама на начин прописан у овим правилима.

Ко противно поступи искусиће казну из Чл. 6. закона.

Чл. 11.

Сви они, код којих су се пријеступања у живот овога закона затекли какви лозови, срећке, промесе и т. д. чија важност још није протекла, имају најдаље до 1. октобра 1909 год. исте поднијети надлежној управи царинарнице, ради провјерења. У противном сматраће се да су исте набавили послје ступања у живот овога закона те ће се и подвргавати свима плаћањима жиговине у колико неби имало мјеста примјени казни према одредбама овога закона.

Члан 12.

И лице, које купује нежиговане лозове и срећке по закону је казнено одговорно, као и лице, које такве лозове продаје (Члан 6. други став).

Исто тако подлежи казни и сваки онај, који купује лозове и срећке од неовлашћених продаваоца. (Члан 5. други став).

Чл. 13.

Сваки продавац (колектер) лозова и срећака, који је за продају добио одобрење, мора на свакоме лозу или срећки, коју прода, ставити штампил свој или своје фирме.

Прије но што би то било учињено не смије их продавати.

Чл. 14.

Казне предвиђене у чл. 5. закона о жиговини лозова и срећака изричу ријешењем надлежне Управе царинарнице противу оног, за кога се утврди, да је продао какав лоз, срећку, промесу и т. д., а није за то имао одобрење Министарства Финансија и Грађевина, као и противу онога, који је такве лозове и срећке од неовлашћеног лица куповао.

Противу оваког ријешења Управе царинарница оптужени се може жалити Министарству Финансија и Грађевина у року од 15 дана, од кад му је ријешење на потпис саопштено, а противу ријешења Министарства Финансија и Грађевина, такођер има мјеста жалби Државном Савјету у року одређеном за изјаву жалбе у закону о пословном реду за Државни Савјет.

Чл. 15.

Кривице предвиђене у члану 6. закона о жиговини лозова и срећака, извиђају и пресуђују надлежне царинарнице својим ријешењем.

Све што је речено за жалбе у претходном члану важи и за ове случајеве.

Чл. 16.

У случају, да на казну осуђено лице не може да плати казну половином сво-

га имања, претвориће му се казна новчана у казну затвора, рачунајући за сваки дан по пет круна.

О овој замјени рјешаваће управник царинарнице, пошто претходно прибави увјерење надлежне власти о имовном стању дотичног лица. —

И противу ових ријешења царинарнице може се изјавити жалба у смислу чл. 14. овога правилника.

Чл. 17.

По члановима 7. и 10. закона о жиговини лозова и срећака половина свију новчаних казни предаће се ономе, по чијој је достави извиђај предузет, и пресуда изречена једна четвртина државној каси за њене потребе, а једна четвртина фонду за потпомагање и унапређење народне привреде.

Према овоме надлежне царинарнице чим пресуда постане извршна, и казна новчана наплаћена, доносиће нарочито распоредно ријешење у смислу горњег законског прописа, и послати га Министру финансија на увиђај заједно са свима актима, која се на дотичну кривицу односе.

Распоредно ријешење постаје извршно тек, кад га одобри Министар финансија.

Чл. 18.

Овај правилник ступа у живот на дан 20. септембра 1909. год., а наплата жиговине и издавање одобрења за продају лозова и срећака у смислу закона и овога правилника почеће се од 1-ог октобра т. год.

Број 1956.

Цетиње, 18. септембра 1909. год.

Министар финансија и грађевина

Душан Вукотић с. р.

Усвајајући приједлог професорског Савјета школе за финансијске и административне чиновнике о измјенама, које би у интересу бољег успјеха школе требало учинити у школској Уредби од 30. априла т. г. Бр. 305 ријешао сам, да се:

УРЕДБА

школе за финансијске и административне чиновнике

измијени и да гласи:

Сврха, сједиште и врховни надзор

Чл. 1.

Сврха је ове школе, да државним чиновницима дадне накнадно ону спрему, која им је потребна за што разумније и свјесније вршење њихове дужности, као и да онијем, који се тој служби мисле одати, даде предспрему као дјелимичну накнаду за стручно образовање.

Ова је школа повремениг карактера и држи се, кад се потреба увиди према ријешењу Министарског Савјета.

Чл. 2.

Сједиште је школе на Цетињу. Она стоји под надзором Министра финансија и грађевина, а њен ранг одредиће се законом о чиновницима грађанског реда.

Управа школе и наставници

Чл. 3.

Школом управља управитељ, односно његов замјеник. Он врши непосредни надзор над редом у школи и над укупном наставом.

Управа има и свог секретара, који не мора да припада наставничком збору.

Чл. 4.

Управитеља, наставнике и секретара, поставља и хонорише Министар финансија и грађевина.

Чл. 5.

Сва важнија школска питања ријешава професорски савјет на својим сједницама, које се држе на позив и под пред-

сједништвом управитеља или његовог замјеника. Професорски Савјет састављају сви наставници ове школе.

Ријешења су Професорског Савјета пуноважна, кад су донијета већином гласова а потврђена од Министра финансија и грађевина.

Трајање школе и њена подјела

Чл. 6.

Школа има два течаја, први и други, од којих сваки траје по (8) осам мјесеца, а међу њима је школски распуст од 2—4 мјесеца. Други течај има два одсјека, један политичко-административни, а други финансијски.

Кад ће који течај почети и кад ће се завршити, односно кад ће се испити полагати, одређује Министар финансија и грађевина на приједлог управе и Професорског Савјета.

Предмети и наставни план

Чл. 7.

У школи ће се предавати ови предмети:

- 1.) *Српски језик*;
- 2.) *Народна економија* (економска теорија и економска политика);
- 3.) *Наука о финансијама*;
- 4.) *Наука о порезима*;
- 5.) *Цариништво*;
- 6.) *Наука о познавању робе*;
- 7.) *Државно Рачуноводство и Књиговодство*;
- 8.) *Трговачка и политичка аритметика*;
- 9.) *Геометријско цртање*, наука о геометријским облицима и основи науке о мјерењу;
- 10.) *Наука о познавању земљишта*;
- 11.) *Основи административног права и администрација* Књажевине Црне Горе;
- 12.) *Основи кривичног права и постојка* и кривично законодавство Књажевине са практичним радovima;
- 13.) *Основи грађанског права и постојка* и објашњење постојећих закона;
- 14.) *Статистика*.

Који ће се предмет предавати у коме течају, одредиће се у наставном плану.

Чл. 8.

Наставни план у општим цртама утврђује договорни Професорски Савјет, а потврђује Министарство. На основу тога плана сваки наставник треба да изради детаљан програм, које га ће се држати у својим предавањима.

Наставни план треба удесити тако, да се по могућности првога течаја пријеђе општио дио свакога предмета, а посебни да се остави за други течај. Гдје предмет не подноси такве диобе за први течај узима се оно, што је најглавније и најпотребније од свакога предмета.

Распоред вјежбања и практичних радова одређује управа споразумно с додичним наставницима.

Одредбе за ученике

Чл. 9.

Ученици школе дијеле се у двије врсте:

- а) редовне слушаоце, који су обавезни редовно походити школска предавања и практична вјежбања, и као такви полагати прописне испите;
- б) ванредне ученике, који не посјеђују предавања, но само полагају прописане испите, пошто проведу на практичним вјежбањима мјесец дана.

О приману ученика у школу рјешаваће школски Професорски Савјет.

Чл. 10.

За редовне ученике могу бити примљени:

- а) сви државни чиновници са службом на Цетињу;
- б) лица, која нијесу државни чиновници, ако су доброга владата и нијесу прешли 24-ту годину, а свршила су најмање 4 разреда гимназије или које друге средње школе.

Чл. 11.

За ванредне ученике могу бити примљени само државни чиновници, који су са службом ван Цетиња.

Чл. 12.

Ванредни ученици, који положе испит, изједначају се у свему са редовним ученицима. Њима се издају исте свједоче о свршеној школи као и редовним ученицима.

Средства наставе

Чл. 13.

Средства су наставе:

- а) предавања, која држе професори за вријеме одређених школских часова;
- б) писмене задаће;
- в) практична вјежбања; и
- г) екскурсије.

Чл. 14.

Сваки наставник предаје одређене предмете у границама утврђеног програма.

У излагању својих мисли и начину предавања он је потпуно слободан, но дужан је у току школске године, да исцрпи цио програм.

Чл. 15.

За вријеме школске године наставници ће пропитивати ученике из онога, што им је дотле предавано, да би се могло оцијенити, у колико су исти схватили предавања.

При оваквим пропитивањима наставници ће водити своје забиљешке и дати оцјене, које ће се имати у виду при оцјенивању ђачког успјеха на испитима.

Чл. 16.

Ученицима се могу дати и писмене задаће, које ће радити за вријеме часова или код својих кућа.

У колико ће који наставник користити се правом пропитивања и давањем писмених задаћа остављено је његовом нахођењу.

Чл. 17.

Управа школе споразумно са Професорским Савјетом одредиће наставнике, који ће поред предавања својих предмета држати практична вјежбања редовним ученицима у току школске године, а ванредним у вријеме, које им на основу њихових пријава буде одређено.

За вјежбања у премјеривању земље, као у познавању врста и квалитета земљишта, наставници могу са ученицима правити екскурзије на терен, а ово ће се радити у недјеље и празничне дане.

Школска библиотека

Чл. 18.

Да би се ученицима дала могућност, да се у појединим предметима што боље усаврше, као и да би своје опште образовање допунили читањем стручних и других књига установиће се школска библиотека.

Библиотекара ће одредити претписом Министар Финансија и Грађевина.

Испити

Чл. 19.

На завршетку свакога течаја сви слушаоци полагају испит из свију предмета, које су тог течаја слушали. Испити су писмени и усмени. Од којих ће се предмета чинити и писмени испити одређује Професорски Савјет.

Ванредним слушаоцима допустиће се полагање испита, само пошто проведу мјесец дана на практичним вјежбама.

Чл. 20.

Ванредни ученици, који хоће да полагају испит, треба да се мјесец дана прије свршетка течаја писмено пријаве за то управи школе.

Чл. 21.

Испити су редовни и поновни. Редовни су они, који полагају слушаоци на завршетку свакога течаја. Поновни су они, које у одређени рок полагају слушаоци, који на редовном нијесу добили пријелазну оцјену из једног или два предмета.

Чл. 22.

Исти испит може се само два пут поновити. Који слушаоци не добију пријелазну оцјену ни на другом, поправном испиту, као и они, који на редовном испиту падну из три или више предмета, или се на испит никако и не прикажу, губе право на даље школовање. Задовоље ли на томе испиту, превод се у други течај, односно издаје им се свједочанство о свршеној школи.

Чл. 23.

Оцјене, које кандидат добија на испиту, уносе му се у свједочанство. Кандидат, који на првом испиту добије пријелазну оцјену, не може тражити да испит понови, ако са првом оцјеном не би био задовољан.

Чл. 24.

Испитну комисију сачињавају сви наставници течаја, из кога се испит полага, а председник је управитељ или његов замјеник.

На испиту не морају непрекидно присуствовати сви чланови комисије, али преко сваког предмета треба да присуствују барем тројица: председник, испитивач и још један наставник, за којег се редовно узима члан, који предаје сродни предмет.

Испитивач је редовно онај наставник, који је тог течаја предмет предавао.

Ред испитивања одређује испитна комисија.

Чл. 25.

Сваки кандидат извлачи на испиту, по три питања, која треба да су доста опширна и да обухватају цијело градиво, које се пријешло једног течаја из свакога предмета. Та питања предлаже сваки наставник Професорском Савјету на потврду.

Чл. 26.

Одмах по довршеном испитивању, сваки наставник обиљежи сваком кандидату у главни каталог оцјену, а по довршеном испитивању свих предмета, састаје се испитна комисија, да све оцјене дефинитивно утврди. Она може промијенити оцјену наставникову само ако се он томе не противи. Пошто се све оцјене утврде, објављује се одмах резултат.

Чл. 27.

Оцјене, које се дају кандидатима ове су:

- а) врло добро (4)
- б) добро (3)
- в) довољно (2) и
- г) слабо (1).

Кандидатима, који из једнога или два предмета добију оцјену „слабо“, допушта се да после 2—4 мјесеца понове испит само из тих предмета, они, који добију задовољавајућу оцјену из свих предмета, прелазе у други течај, односно добију свједочанство да су свршили школу.

Из збира оцјена из свих предмета подјелом са бројем предмета, добија се резултат, с којим је кандидат свршио течај, а из оцјена првога и другог течаја, резултат с којим је свршио школу. Тај просјечни резултат, израчунат до стотинитих дјелова, уноси му се у свједочанство, које му се издаје.

Школска свједочанства

Чл. 28.

Сваки кандидат, који сврши школу и положи испите добиће о томе свједочанство, у коме ће бити забиљешене оцјене из свију предмета као и просјечни резултат, с којим је школу свршио. Слично свједочанство добиће и они, који сврше с успјехом и један течај с ознаком да школу нијесу свршили.

Слушаоцима, који нијесу полагали испите, или нијесу свршили ни један течај, немогу се издавати никаква свједочанства од стране управе.

Уписнина, школарина, испитне и остале таксе

Чл. 29.

Сваки слушаоц, било редовни или ванредни, плаћа на име уписнине по три перпера, при пријави у школу.

Осим овога плаћају на име испитне таксе, за све редовне испите по 20 перпера, а за све поновне по 10 перпера.

Свједочанства морају бити таксирани, таксеном марком од 2 перпера.

Положене таксе не враћају се ни у ком случају слушаоцима.

Од плаћања школарине, ма у ком облику, ослобођени су сви редовни и ванредни слушаоци.

Дисциплинска правила за школу

Чл. 30.

За неуредно долажење на часове, држање и понашање у школи, које би шкодило угледу школе, и спречавало успјешан рад наставника и ученика и у опште за све поступке, који би по својој природи носили карактер дисциплинских испита, примјењиваће Професорски Савјет на ученике слиједеће казне:

1. опомену;
2. укор;
3. искључење из школе с правом на полагање испита; и
4. искључење из школе, без права на полагање испита.

Осуде под 3. и 4. достављаће се Министру финансија и грађевина и осуда постаје извршна тек кад је он одобри. Ако би кривице биле такве природе, да оне повлаче за собом и казне по закону о чиновницима грађанског реда, управа школе достављаће сваки такав случај и надлежном Министру, како би са таквим чиновником поступио по горњем закону.

Чл. 31.

Ова уредба ступа у живот 20. септембра 1909. год. и иста у свему замјењује уредбу школе за Финансијске и Административне чиновнике од 30. априла 1909. Бр. 305.

Бр. 1950.

18. септембра 1909. г.

Цетиње.

Министар финансија и грађевина
Душан Вукотић. с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њено Краљ. Височанство Велика Херцегинја од Мекленбург-Стрелица допутовала је у сриједу по подне на Цетиње. Високу Гошћу дочекао је у Котору са дворским аутомобилом први ађутант Њ. Кр. В. Господара, г. Михаил Поповић, а на сусрет су Јој изашли Њихова Краљевска Височанства Књаз Престолонашљедник и Књагинја Престолонашљедниковица. Дочек на Цетињу био је врло срдчан и свечан. Пред Двором Њ. Кр. В. Књаза Престолонашљедника, гдје је Узвишена Гошћа одсјела, очекивали су Њен долазак Њихова Височанства Књаз Мирко и Књагинја Наталија, г. пук. А. Константиновић, наши министри и великодостојници, официрски кор, чиновништво, ученици и ученице свију овдашњих мушких и женских завода и велики број грађанства. Ту је била и војна музика.

Долазак Њеног Краљевског Височанства поздрављен је свирањем њемачке химне и бурним клицањем „Живјела“ од стране присутнијех, а једна ученица Дјевојачког Института Царице Марије предала Јој је у име добродошлице лијеп букет природног цвијећа. Пошто се је Узвишена Гошћа поздравила са Њ. Височанствима Књазом Мирком и Књагињом Наталијом и с г. пук. Константиновићем, Њ. Краљ. В. Књаз Престолонашљедник представио Јој је чланове Књажевске Владе и председнике Државног Савјета и Великог Суда. Њено Краљевско Височанство и чланови Књажевског Дома ушли су иза тога у Двор, гдје је одмах служен чај.

Јуче је Њено Краљевско Височанство са Њиховим Краљ. Височанствима Књазом Престолонашљедником и Књагињом Престолонашљедниковицом учинила излет по Скадарском Језеру, а сјутра полази у Никшић, да се поздрави са Узвишеном Књажевском Породицом.

У пратњи Њеног Краљевског Височанства дошли су на Цетиње: шамбелан г. фон Жори и дворска дама г-ђа фон Жори.

— Њ. В. Књаз Мирко отпутовао је јутрос на Крушевац.

— Влада Републике Француске подигла је свог овд. министра резидента г. грофа Серсе-а на степен изванредног посланика и опуномоћеног министра. Г. Серсе примио је већ нова акредитивна писма, која ће предати Њ. Кр. В. Књазу Господару.

— Г. Дјаченко, царско-руски отпраник послова, прошле недјеље повратио се са г. министром-предсједником Томановићем из Никшића, гдје је провео неколико дана као гост Свијетлог Двора. Успут су свратили у Острошки Манастир и ту коначили као гости Преосвештеног Епископа Кирила.

— Г. Бомон, новонаименовани отпраник послова Велике Британије, приспио је јуче на Цетиње.

Буџетска борба у Енглеској

У Енглеској се огорчено води борба ван парламента о државном буџету и о царинским реформама. Прије три недјеље држао је у Глазгову говор лорд Розбери против предлога владе и изјаснио се, да је либерална странка погријешила и да се он не може више слагати са њом. После њега говорио је ових дана министар-предсједник Асквит у Бирмингхаму и бранио је либералне законске предлоге против Розберијевих пребакивања рекавши, да су ови приходи које влада сада износи, они исти које је препору-

чицао Адам Смит, Џон Стјуарт Мил и Гледстон, а раније и сам Розбери. Он је за тим изнио како дефицит од 16 милијона лира може да се покрије само новим царинама, ако неће да се употреби заштитна царина, која би најважније сировине, свакодневну храну, поскупила. Прије два дана настављена је опет дискусија о истој теми — и дошло се најпослије до закључка, да је заштитна царина једини излаз из овог тешког стања, у коме се Енглеска налази. Само промјеном царинске политике могло би се наћи посла за раднике и доћи до буџетске равнотеже, коју мора влада да одржава, уводећи у живот законе који ће све више да воде социјализму. Промјена царинске политике потребна је већ и због тога, што је несносно гледати, како се Њемачка и Америка оружају против Енглеске, а не моћи чинити иста противнаоружања.

Оба табора, конзервативци и либерални унионисте а на другој страни радикални либералисте, стоје једни према другима са јасно означеним програмима. Да не говоримо о значају ове борбе по саму Енглеску, ова је борба од великог значаја за иностранство, јер се њоме истиче на рјешавање питање, да ли ће Енглеска и даље остати при системи слободне трговине или не. Агитација са заштитном царином изгледа да је много ослабила и она ће при идућим изборима играти важну улогу, и ако побједи, био би то догађај који би имао знатног утицаја на све трговачке и индустријске односе, па и на општу политичку ситуацију.

Конгрес југословенске академске омладине у Љубљани

Клуб народно-радикалне омладине словеначке сазвао је био у почетку овог мјесеца конгрес југословенске и чешке омладине. На њему су били заступљени сви словенски народи, међу којима је било и неколико Срба.

Конгрес је трајао од 4.—6. овог мјес. Трећег септембра у вече била је заједничка вечера свих Југословена, у хотелу Тиволи. Гости је поздравео председник извршног одбора М. Корун, кандидат права. У име Срба захвалио се на поздраву Веља Поповић, правник; затим у име Бугара, Вакавићев; у име Чеха Бенда и у име „Зоре“ Мијушковић.

Сјутра дан, 4. ов. мј., отворен је, прије подне, конгрес. За председника конгреса изабран је М. Корун, за потпредседнике В. Поповић (за Србе), Вакавићев (за Бугаре), Новак (за Хрвате); за секретаре Врабл и Дебелак.

Првога дана конгреса били су ови реферати: В. Залокар: *Ојшти погледи на рад нар. радикалне омладине*.

Ту се износи историјски развој нар. радик. клуба. Два су моћна средства, вели се тамо, с којима оперише радикализам; то је сила његових идеја и моћна организација. Основна му је идеја народности и демократизам. Има да се води борба против спољне навалe Нијемаца и Талијана и унутарње, клерикалне. Други је реферат био правника Брунча: *О народном одбраненом дјелу*. У њему се говори о равноправности Словенаца у Аустро-Угарској. Износи се германизаторски рад Schulverein-a и Alldescher Verband-a. Први су против германске навалe устали Чеси са својим: Solsko Matice и Severocesko i Posumsko jednota; затим аустројски Пољаци, најпослије Словенци с друштвом „Društvo Cirila i Metodija“. Слично овом друштву имају Хрвати у Истри. Затим референт износи рад друштва Cirila i Metodija, а предлаже путеве и начине како ће се к циљу народне одбране ићи.

Трећи реферат је: *О статистичком положају Словенаца*, реферисао је г. Мачковек. Говори о бројном опадању и расту Словенаца. У 1900. г. јако су опали, нарочито у крајевима приморским, затим у Штајерској и у Корупској; једино су прирасли у Крањској. Упоредно се упоређује опадање и растање са осталим народима словенским, из чега излази да они најгоре стоје. Један од главних узрока су томе рђаве економске прилике: млади људи у најбољим годинама напуштају огњиште своје и враћају му се тек пошто остаре и изнемогу.

Послије сваког реферата водила се плодна и дуга дебата, у којој су уче-

ствовали нарочито Словенци. Тога дана у вече био је концерат у Народном Дому. Присуствовао је г. Хрибар, жупан љубљански и вођа напредно либералне странке, затим г. д-р Рибарш, љубимац словеначког народа, из Трста, посланик у бечком парламенту.

Сјајна је била ријеч г. Хрибара, у којој одаје похвалу раду нар. радик. омладине у којој затим, поздравља Србе, Хрвате и Бугаре на српском, Чехе на чешком језику.

Другог дана конгреса био је на дневном реду реферат: *Југословенско питање*. Реферисао је М. Корун, који је подијелио тему на три дијела: културни, економски и омладински. Вели да се са културног гледишта мало познајемо; требало би радити активније у том правцу. У економском одјељку тражи, да завлада народни капитал, радећи на унапређењу промета и трговине.

Хрват Новак вели, да идеја југословенска није више апстракција; она је већ почела да се конкретизира. Вели да се просвјетом треба борити против клерикализма и шовинизма.

Србин Орлић истиче, да треба ширити народну културу против германизаторске навалe. Треба посветити пажњу на изједначавање ћирилице са латиницом. Износи заједнички рад Срба са Хрватима.

Бугарин Вакавићев, тражи, ради бољег упознавања, учење свих словенских језика.

Србин В. Поповић допуњује говор Орлићев. Износи историју југословенске идеје у Србији. У Србији, вели, нема клерикализма, то је земља слободе и демократије. Наши су свештеници културни и просвјетни радници, они су вође народне; задржава се дуже на односима и раду српско-бугарском, вели, да се рад на српско-бугарском зближењу мора прекинути све докле док се и у Бугарској не увиди потреба зближења, а будућност ће свакако скоро донијети те дане.

Послије свршене дебате изабран је одбор за доношење резолуције. Од Срба у тај одбор ушли су: В. Поповић, М. Стојадиновић, Ј. Мијушковић и Орлић.

Конгресу су дошле многе брзојавне честитке из свију крајева Словенства, а студенти Југословенске Књижевности на универзитету у Биограду упутили су конгресу овај свој поздрав:

Браћо Југословени и браћо Чеси! Ми вам нећемо моћи лично доћи у Бијелу Љубљану, али вам шаљемо свој братски поздрав и своје топле жеље за успјех у раду конгреса. Објавите у својој резолуцији, да је данас млади словенски савез и већи и јачи, и да се синови Југославије и Свеславије све више удружују, да се боре за културни развитак својих народа, за мир свију и за општу правду, а против сваке тираније јачега над слабијим, против и најмање неправде, против најнезнатнијег насиља. За остварење те резолуције ми ћемо први дати свој рад, и за побједу у обављеној борби нећемо пожалити ни својих живота. Живјело Југословенство! Живјело Словенство!

Књижевност, умјетност, просвјета

Горске руже. Госп. Миђун Павићевић упутио је на пријатеље српске књиге овај позив: „Како ни до данас није осигуран излазак мојих „Горских ружа“, то апелујем на Ваш патриотизам, свијест и савјест, да би се у свом мјесту и околини братски и најактивније заузели око скупљања претплата на исте. Пјесме ће бити врло поучне и пуне патриотског жара и љубави према Народу, Отаџбини и Господару; изнијеће 12 штампаних табача обичне осмине, а биће разаслане скупљачима најдаље до краја октобра ове године. Цијена је комаду један перпер — круна. Претплата унапријед. Моле се господи скупљачи, да ми новац и имена претплатника изволе упутити на моју адресу најдаље до краја септембра ове године, како бих пјесме, које сам дао у штампу, могао откупити, а што прије — тим боље. Сваки скупљач за свој труд од скупљене претплате може узети десету круну, а уз то ће добити за себе један примјерак „Горских ружа“ у златном повезу.“

Кроз Босну и Херцеговину. Тако ће се звати књига у којој ће изаћи разрађене путничке биљешке познатог новинара и писца Душана Мил. Шијачког, које су године 1907. угледале свијета у „Београдским Новинама“. У књизи ће бити преко педесет нових илустрација. Писац позива на претплату. Претплатна је цијена књизи једна круна. Књига ће изаћи овог мјесеца.

Кнез од Семберије на њемачком. Јавља се већ и трећи превод Нушићевог „Књаза од Семберије“ на њемачком језику. Први је онај д-р Фридриха Крауса, други је превео познати њемачки књижевник Рода Рода, а сад се у издању књижаре Ајзенштајн у Бечу и Лајпцигу јавља и трећи превод г-ђе Милене Ми-

ладиновићке. И првом и другом преводу је недостајало разумјевање нашег живота, а овај је Миладиновићкин не само правилан, но је изведен и лијепим техничким њемачким језиком. Преводу је додат и предговор, у коме се са историјске стране расвјетљава кнез Иво и тумачи се: шта значи крсно име, управо крсна икона код Србина, са чега и странцу постаје овај сјјев разумљивији.

Књига је посвећена онима, који су се жртвовали за народ.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Личне вијести. Г. инж. Ј. Влад. Храски, професор на техничкој високој школи у Прагу и народни посланик, који је више дана провео у Бјелопавлићима и Никшићу око проучавања онамошњих вода у циљу наводњавања земљишта као и за друге техничке сврхе, вратио се у недјељу на Цетиње, а сјутрадан је отпутовао у Праг. Прије свога поласка г. проф. Храски имао је част да у Никшићу упозна у главним потезима Њ. Кр. В. Књаза Господара с резултатом својих посматрања, о чему спрема и нарочити извјештај, у коме ће поред техничке бити изложена и финансијска страна радова, који би се имали извршити.

Забава. Цетињска Читаоница уз пријатељско судјеловање г. Уроша Јуришића, наставника Богословско-Учитељске школе; првог Цркв. Пјевачког Друштва „Његош“ и Тамбурашког Збора Цетињског Радничког Друштва приређује 24. о. мј. у Зетском Дому у част рођендана Њ. Кр. В. Књаза Господара свечану забаву с овим програмом:

1) Химна: пјева Прво Цркв. Пјев. Друштво „Његош“. — 2) Херинг: „Српски потпури“, свира Тамбурашки збор Цет. Радничког Друштва. — 3) Верди: „Романса из опере Аида“, пјева г. У. Јуришић уз пратњу гласовира. — 4) Ј. Маринковић: „Народни Збор“, пјева Прво Цркв. Пјев. Друштво „Његош“. — 5) Број: „Здравица морнара“, свира Тамбурашки збор Цет. Радн. Друштва. — 6) Ј. Маринковић: „Стојанке“, пјева г. У. Јуришић, уз пратњу гласовира. — 7) И. Бајић: „Загребени слогам братском“, пјева Прво Цркв. Пјев. Друштво „Његош“. — 8) Број: „Бановац“, марш, свира Тамбурашки збор Цет. Радн. Друштва.

Послије концертног дијела биће играња. Улазнице за забаву продаваће се 23. о. мј. од 12 до 2 сата по подне у сали Читаонице, а на дан забаве у вече на каси.

Двадесетпегодишњица. — Пишу нам из Зубаца: — У недјељу, 7. септембра о. г. прославио је у селу Зупцима тихо и скромно двадесетпегодишњицу учитељског рада *учитељ Лука Јововић*. Г. Јововић је отпочео учитељску службу 1884. г. на Андријевици, а за тим је учитељавао у Шавнику, у Бару, у Језеру, Глухом-Долу, Бољевићима, Мркојевићима, Подгорици и Зупцима, гдје је и сада на служби. У свима овим мјестима јубилар је оставио најљепше успомене и као просвјетни радник и као човјек. Поред трудног и светог рада на васпитању младежи г. Јововић је и на књижевном пољу допринио лијепе користи нашој и онако сиромашној књижевности. Он је написао двије књиге: „Приповијетке из црногорског живота“, о којима се критика врло лијепо изразила, а неки су их и прештампавали. Знаменити д-р Краус превео је приповијетку „Хајдуци“ и на њемачки.

Слављеник је на дан прославе, о којој је ушлеђ своје скромности мали број пријатеља извјестио, добио многе телеграфске честитке из свих крајева земље, од којих не можемо а да не спомењемо топле честитке г. г. Митрополита Митрофана, војводе Пламена, министра просвјете, школских надзорника, многих учитеља и др.

Слављеника су на дан прославе лично у његовом дому посетили: обл. управитељ г. Нико Татар, секретар Мин. Унутр. Дјела г. М. М. Дедовић, учитељи из Бара и околине, као и повећи број виђених особа из Бара и околине.

Послије здравице, коју је г. Татар подигао за здравље Њег. Краљ. Височанства Књаза Господара, слављеник је у име њака његових напιο здравицу г. М. Дедовић, изнијевши његов плодносни рад на просвјетивању младежи за четврт столећа, за које је вријеме васпитао преко 10.000 младих.

У име слављеника и околиних учитеља заблагодарио је гостима одабраним ријечима управитељ барских школа г. Лука Дедовић.

Желимо слављенику, да на светом а трновитом просвјетном пољу истраје и прослави и 50-тогодишњицу учитељског рада.

Из Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори. Поводом ско-

Чешког Друштва госп. Ј. Вотрубе и захваљујући његовој заузимљивости, Управа овога Друштва упутила је ове недјеље с друштвеним новчаним средствима у Чешку четири сиромашна дјечака на изучавање заната и трговине, и то: *Вука М. Вучковића*, с Љуботиња, *Радована Ј. Рашићанина*, из Липова (Морача), *Јована Никезића* и *Ђура Милосавића*, оба с Цетиња, од којих су пошљедња двојица пука сирочад и као такви једва могли кроз основну школу проћи.

Ћуди хвала нашој браћи Чесима, кад ако Бог да од овјех сиромашних дјечака — ако они буду зато — данас-сјутра добијемо честите и ваљане грађане, наоружане знањем и спремом за практичан живот. — Господин Вотруба телеграфично је изволио извјестити наше Друштво, да су сва четири дјечака — и ако сами на путу — у Праг здраво приспјела.

ТЕЛЕГРАМИ

Биоград, 14. септембра. У мјесецу октобру посетиће чланови руске Думе Биоград и важнија мјеста по унутрашњости Србије.

Атина, 15. септ. Јуче је одржан велики митинг, на коме је учествовало 70.000 особа. Митинг је изјавио жељу, да се земља преуреди и изведу административне и војне реформе. Једна депутација предала је адресу краљу, који је одговорио, да ће влада и скупштина узети у призрење жеље митинга. Народ је одушевљено поздрављао краља.

Будимпешта, 16. септ. Парламент је отворен. Председник је саопштио посланицима оставку владе Векерлове, на што су сједнице одложене до 22. о. мј.

Цариград, 16. септ. Султан је потписао својеручно писмо руском цару.

Биоград, 17. септ. Сва поновна тврђења о путовању краљевом у иностранство, потпуно су неоснована.

Цариград, 18. септ. Листови јављају, да је руско посланство извјестило Порту, да ће цар примити турску мисију између 22. и 24. о. мј. Мисија ће донијети цару 6000 цигарета као дар султана.

Списак странаца приспјелих на Цетиње од 12. до 18. септембра 1909. год.

Гранд Хотел: В. Капе, прив. из Енглеске; г-ђа Х. Е. Фриман, прив. из Бостона; г-ђа Е. Г. Кумингс, прив. из Бостона; Д-р. М. Еленхорст, љекар из Берлина; Д-р. М. Еленхорст, љекар из Тријера; Ј. Кирил, председник суда из Инсбрука; Ф. Маришлер, чиновник из Прага; Х. гроф Куенбург, трговац из Инсбрука; Д-р. Б. Славик, комесар из Котора; Е. О. Хени, приватнијер из Њујорка; А. Сајберт, чиновник из Прага; Д-р. Ј. Штајнбрелер, савјетник из Карлсруа; Е. Холендер, судија из Берлина; Е. Каљ, инжињер из Ђенове; Е. Дајкселер, трг. из Минхена; А. Дир, трг. из Њемачке; Д-р. Вајнцирл, нотар из Беча; Р. Шустер са кћерком, прив. из Берлина; Ф. Пфлаум, хемичар из Нирнберга; Ј. Далмајер, прив. из Минхена; Г. Ковалчик, књијар из Берлина; Х. Јакоби, трговац из Берлина; Г. Краузе, прив. из Берлина; Ј. Винклер, секретар из Беча; Ј. Рихтер, ђак из Зенице; Д. Станојевић са кћерком, прив. из Биограда; Д-р. Ф. Сајдерн, љекар из Баварске; Л. Керне, прив. из Баварске; Д. Пантелић, архимандрит из Гергетег; Др. К. Полак, савјетник из Беча; Др. Генер, судија из Берлина; Др. Е. Штајниц, професор из Берлина; Др. Е. Салковски, доцент из Берлина; Х. Е. Гаултер с госпођом, прив. из Лондона; г-ђа М. К. Браун, прив. из Лондона; Др. Штраус с госпођом, љекар из Њемачке; А. Бусвин с госпођом, рентнијер из Париза; О. Вебер, чиновник из Берлина; Др. А. Линденбаум, адвокат из Галиције.

Хотел Рајнвајн: К. Курт с госпођом, чиновник из Хохштајна; К. Јонф, чиновник из Минхена; К. Хофман, студент из Лајпцига; д-р Д. Робинзон, љекар из Канаде; Ј. Хофхинс, чиновник, из Канаде; В. Прохаска, трговац из Беча; Б. Солдсдумт, чиновник из Бреславе; др. К. Вехлау, професор из Берлина; Ј. Шмит, професор из Чикага; Е. Холенда, чиновник из Шалотсбурга; д-р М. Плеш, адвокат из Будимпеште; А. Гесман с госпођом, директор аутомобила из Беча.

ШКОЛА

3А

Финансијске и административне чиновнике

Према одлуци Професорског Савјета, коју је одобрио и Господин Министар Финансија и Грађевина, први течај школе за финансијске и административне чиновнике почиње 15-ог октобра 1909, а завршава се 15 јуна 1910 год.

Сви они, који желе, да ступе у ову школу, било као редовни, било као ванредни ученици, а нијесу се још пријавили, могу накнадно послати управи школе своје пријаве са свима потребним документима, као што је то у „Гласу Црногорца“ Бр. 25. о. г. објављено, до закључно 30. септембра т. г., јер се послје тога рока нијачија пријава неће више узимати у обзир.

Како ће се одлуке о пријему кандидата за слушаоце школе истима благовремено саопштити и посебно и преко „Гласа Црногорца“, то се скреће пажња кандидатима из унутрашњости земље, да не долазе ради школе не Цетиње, док не добију извјештај, да су у школу примљени.

Број 121.
19. септембра 1909 год.
Цетиње.

Управитељ школе

Милоје Ж. Јовановић. с. р.

СТЈЕЧАЈ

Тражи се лекар за физикуса на Ријеци Црнојевића са годишњом платом од 3600 перпера (три хиљаде шест стотина).

На Ријеци биће му стално мјесто, а ићи ће нежељно и на Вир-Пазар, за које ће добијати особиту дневницу.

Лекар ће бити дужан држати ручну апотеку, јер нема јавне и мораће на позив ићи по округу, колико по званичном, толико по приватном послу, за које ће му се исплаћивати награда по „Санитетском Зборнику“.

Молитељ мора познавати српски језик; мора бити оспособљен за доктора целокупног љекарства на једном од признатих европских универзитета.

Молбе морају бити упућене Санитетском Одјељењу Министарства унутрашњих дјела, и снабђевене потребним исправама.

Молитељ може добити подробнија обавјештања од Санитетског Одјељења.

Број 1220. Из Санитетског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 18. Септембра 1909. год., Цетиње. 1,6

СТЈЕЧАЈ

Тражи се секундарни лекар при болници „Данило I.“ на Цетињу са годишњом платом од 3000 перпера (три хиљаде перпера) и са станом, огријевом, освјетљењем и послугом у истој болници.

Молитељ мора познавати српски језик; мора бити оспособљен за доктора целокупног љекарства на једном од признатих европских универзитета.

Молбе морају бити упућене Санитетском Одјељењу Министарства унутрашњих дјела, снабђевене потребним исправама.

Молитељ може добити подробнија обавјештања од Санитетског Одјељења.

Број 1220. из Санитетског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 18. септембра 1909 год., Цетиње. 1,6

ОБЈАВА

Јавља се управама свијех школа, да се у књижари А. Рајнвајна, С. Бркића и Комп. и у књижари Мартиновића и Иванишевића на Цетињу могу добити сви уџбеници и друге потребе за средње школе. У књижари Мартиновића и Иванишевића могу се добити још и уџбеници државног издања за основне школе.

Број 3068. Из канцеларије Књ. Цр. Министарства Просвјете и Цркв. Послова 5. септ. 1909. г. Цетиње. 1,2

ОБЈАВА

Пошто на дан 1. октобра т. г. ступа у извршење закон о живовини лозова и срећака Министарство Финансија даје на знање, да је у смислу члана 11. истог закона отпочело издавати дозволе за продају лозова, срећака, промеса и т. д. предвиђене у члану 1 и 2 поменутог закона, а наплата жиговине на исте у смислу члана 4. истог закона почеће од 1. октобра 1909. год. Позивају се сви они, који би жељели добити односне дозволе, да се формалним молбама пријаве Министарству Финансија и Грађевина најдаље до 25. септембра ове године, јер су законом предвиђене строге казне за свакога онога, који би продају лозова без нарочитог претходног одобрења вршио.

Број 1879. Из канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, 12. септембра 1909 год. Цетиње. 2,3

ОБЈАВА

Према одобрењу Господина Министра Унутрашњих Дјела од 11. септембра тек. год. број 6188. Одјељење Народне Привреде купиће за исхрану стоке у сточарском заводу у Никшићу 560 товара сијена.

Позивају се сви, који би вољни били издати поменути количину сијена, да се својим понудама обрате Управи Сточарског Завода у Никшићу најдаље до 1. октобра ове године.

П. Број 3131. Из канцеларије Одјељења Народне Привреде Књ. Министарства Унутрашњих Дјела, 12. септембра 1909 год. на Цетињу. 1,2

НА ЗНАЊЕ

Многи Књажевски поданици, који се у иностранству баве, кад остану ма на који начин без пасоша, или кад оване изађе рок, обраћају се Књ. Министарству Иностранних Дјела или Књ. Легацији у Цариграду с молбом, да им се издаду нови пасоши, или обично саопштавају своје адресе тако нетачно, да им се пасоши не могу послати, или кад им се пошљу на адресе, које су нејасно означили, писма се враћају натраг.

Услед тога овим се обраћа пажња свијема Црногорским поданицима, који су у иностранству, да нове пасоше имају тражити преко Књ. Консулата у мјестима гдје ових има, гдје их нема нека се обраће Књ. Министарству Иностранних Дјела преко Царско Руских Консулата, а гдје и ових нема, онда преко дотичних мјесних политичких или општинских власти.

Књ. Легацији у Цариграду имају се обраћати само они Књ. поданици за тражење пасоша, који у Турској Империји живе, а сви остали имају своја тражења гореозначеним путем Министарству Иностранних Дјела.

К броју 4915. 1908 г. Из канцеларије Књ. Министарства Иностранних Дјела, 9. септембра 1909 год. на Цетињу. 2,10

ОГЛАС

Министарство Финансија и Грађевина, Одјељење за Грађевине и Саобраћај, у неђељу 20. септ. о. г. држаће јавну лицитацију у канцеларији Општинске Управе на Даниловом-граду, за набавку око три хиљаде и пет стотина кубичних метара мулоза, за насип пута од Орије Луке до Стологлава.

Услови ближи објасниће се лицитантима на дан лицитације.

Бр. 1928. Из канцеларије Одјељења за Грађевине и Саобраћај, 12. септ. 1909. год. Цетиње. 2,2

ОБЈАВА

На основу данашњег ријешења господина Министра Финансија и Грађевина број 1700, у неђељу, 20. септембра о. г. у 10 сати прије подне одржаће се у канцеларији управе царинарнице у Подгорици јавна лицитација за прегон — у току једне године — с Плавнице у Подгорицу око 1,000.000 кгр. и с Плавнице у Никшић око 1,500.000 килограма соли; прегон ће се повјерити понудиоцу најповољнијих услова.

Сваки лицитант дужан је поднијети кауцију од 8.000 перпера за прегон Плавница—Подгорица, а за прегон Плавница—Никшић 12.000 перпера у готову, или у непокретностима.

Подробнија објашњења о лицитацији и условима могу се добити сваког радног дана у канцеларији управе подгоричке царинарнице или у министарству финансија и грађевина.

К броју 1700. Из канцеларије министарства финансија и грађевина, 26 августа 1909 године, Цетиње. 3,3

Приватни огласи

Александар К. Матановић

дипломирани правник

отпочео је адвокатску праксу. Рад солидан. Сиротињи упуства бесплатно. Станује: Катунска 101.

Цетиње. Р. 18 Бр. 434 4,5

ОБЈАВА

Ставља се до знања грађанству вароши Цетиња, да је потписата Управа од 1. овог мјесеца приступила наплати лактарине за ову годину те се овим и позива да исту исплаћује.

Но како велики број грађана ни до данас не исплати таксу на воду за 1908 годину, школарину за прво и друго полугође ове године, ма да су за исте дажбине упозорени били званичним објавама и по неколико пута од општинских органа, — то се истим поновом ставља до знања, да, ако до 25-ти овог мјесеца не исплате именоване дажбине, Управа ће наплату извршити егзекутивним путем.

К броју 1171—А—1908—11. Из канцеларије Управе Општине вар. Цетиња, 15 августа 1909 г. Р. 112 Бр. 539 1,1

ПОЗИВ

Књ. Министарство Унутрашњих Дјела одобрило је и потврдило.

ПРАВИЛА

Индустријског Акционарског Удружења

са сједиштем у Никшићу, те се на основу тога отвара упис на:

1. коло од 2000 акција по 100 Круна

При упису полаже се по 1 круна на име уписане и по 10 круна на име уплате од сваке акције. Ова ће се уплата рачунати за мјесец октобар т. г., а почевши од 1. новембра т. г. има се уплативати спака акција по 2 (двје) круне мјесечно да потпуне исплате.

ИЗВОД ИЗ ПРАВИЛА:

Чл. 2. Удружењу је циљ, да оснивајући и подижући разна индустријска предузећа унапређује индустрију у Црној Гори.

Чл. 3. Удружење у првом реду оснива фабрику за производњу буре (пива). Пивари је име: „Пивара Требјеса“. — Подизање Пиваре, почеће се по могућности у почетку 1910 године.

На основу наведенога, потписата Управа позива, уједно и моли све оне, који би жељели бити акционари, да са уписом похитају, како би се у новембру т. г. могла сазвати скупштина ради избора сталног Управног и Надзорног Одбора.

Никшић, 6. септембра 1909 год.

Привремена Управа

Р. 175 Бр. 530 1,3 председник Шћено Кустудић.

Јанко Спасојевић

дипломирани правник

прима на заступање: парнице грађанске и кривичне пред свима судовима у Књажевину, административним и духовним властима; посредује при склапању уговора и других правних послова.

Адреса: Хотел Рајнвајн Цетиње.

Р. 32 Бр. 533 1,10

ОБЈАВА

Бр. 3068, из канцеларије К. Цр. Министарства Просвјете и Црквених Послова 5. септ. 1909 г. јавља се управама свијех школа, да се у књижари Мартиновића и Иванишевића на Цетињу могу добити сви уџбеници и друге потребе за средње школе као и уџбеници државног издања за основне школе.

КЊИЖАРА И ПАПИРНИЦА

МАРТИНОВИЋА И ИВАНИШЕВИЋА

Цетиње, Балшића пазар

Има за продају:

Књиге за све школе, мјешовиту папирну робу, разне врсте писаћег прибора, канцеларијске потребе, — све потребе за ђаке; сваковрсне дописне карте, разне кућевне украсе, дјечије потребе, — дарова за одрасле и за дјецу.

Поруџбине из унутрашњости примају се и тачно извршују. Р. 100 Бр. 518 1,1

Марко Радуловић врши правозаступничке послове. Стан у кући Ђурашковића до Поште и Телеграфа.

Подгорица. Р. 14 Бр. 522 1,1

КОСТА МАРКОВИЋ

— Вир-Пазар — (Црмница) —

Пише молбе, жалбе, уговоре, нагодбе и све што суду припада. Заступа и поједине парнице — осим бракоразводне.

Све по умјереној цијени. Р. 24 Бр. 489 2,4

ГОСТИОНИЦА И КАФАНА

„ЦРМНИЦА“

близу „Зетског Дома“ снабђивена је чистим црмничким и другим пићем и артиклима, послуга брза кујна изврсна, цијене најумјереније.

Цетиње. П. Иличковић. Р. 25 Бр. 537 1,3

Ко жели узети лијепо имање Никшићу, на колском путу, на живој води, кућа на два боја, два млина на волту, ваљаница сукна; пет-шест рала баштине, за топлење из јаже; неколико стотина топлога, врба, багрена, разног воћа. Два листосјека. Продаје Р. 48 Бр. 538 1,3

Бекица Шобајић.

Чиним до знања поштованом грађанству да сам поново отворио

ТЕРЗИЈСКУ РАДЊУ

Катуњска улица број 38. Роба добра, израда брза и тачна. Цијене умјерене. Молим своје пријатеље и првашње муштерије за посјету.

Цетиње. С поштовањем Р. 37 Бр. 490 2,3 Јово А. Поповић.

Тражи се заступник. Личност, која је добро уведена при предузећима, која употребљују парну снагу, може имати велики приход продајом (на провизион) мојих непостижљивих проналазака примљених на парне машине и казане. Господа, која би била истрајна и која имају потребна знања о индустрији нека се изволе обратити под шифром: П. п. Бр. 507 2,2 Д. А. 949 an Rud. Mosse, Dresden

Сви уџбеници за гимназију и основ. школе

добијају се у Књижари и Папирници С. Бркић и Комп. Подгорица. Р. 18 Бр. 485 2,3

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом боловања, смрти и погребна нашег никад непрежаљеног сина односно брата и рођака

† Душана Мићанова Калуђеровића,

који се после дугог боловања 28. августа ове године пресели у вјечност. неможемо овом приликом пропустити, да не изречемо нашу доживотну захвалност нашој браћи Црногорцима у Јужној Америци, ће је наш мили Душан и до данас сласто, који се око њега трудише и у болници похоташе и најпотје жалосним родитељима кћер доведоше те у њиховом загрљају испусти своју душу у најлепшем цвијету своје младости у 24. години свог живота.

Дубоко благодарни оној браћи нашој која, се својски око њега заузеше и у вавору уведоше и на свему путу око њега се трудише док га својој кући доведоше.

Захваљујемо свакоме, које нас у његовој болести походио и нас у неколико ублажио.

Особито хвала оним, који на дан његове смрти дођоше и до вјечне куће њега испратише и тим нам жалост у неколико ублажише као: Браковић, Дугодољани, Доњокрајци, Бјелоши оним из вароши Цетиња и Баица.

Хвала нашој браћи Пеклићима као: Крањдољанима, Милијевићима, Војковићима, Вучељанима, Убјанима и Драгомиљанима, који у оноликом броју дођоше и до вјечне га куће испратише.

Срдечно хвала оној нашој браћи Кукићанима, који нас онако у његовој болести похоташе и који се својски и брачки за њега у свакој прилици заузимаху да му болу олакшају, и на дану смрти и погребу онај труд око њега његовог погребна уложише.

Једном ријечи остајмо дубоко захвални свакоме ко нам ма у чему око његове слабости и смрти указа икаквог ублажења и помоћи.

Цетиње, 1. септембра 1909. год.

Ожаловљени: отац Мићан, брат Васо, мајка Ике, сестре: Марија и Крстиња — Калуђеровићи са осталом родбином. Р. 265 Бр. 541 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег нигда непрежаљеног сина односно брата, мужа, оца, дјевера и стрица

† Николе Вукова Криваћевића

барјактара

који се 5. овог мјесеца услед несретним случајем задобивене ране пресели у вјечност у својој 43. години — сматрамо за своју свету дужност изјавити овим путем своју доживотну благодарност Њ. Вр. Књазу Господару, који благовољом преко Свог ађутанта послати нам телеграфско саучешће у жалости, те нам нашу тугу ублажи.

Срдечно хвала браћи Србима из Турске, који на глас смрти покојниково похиташе да нам изјави своје саучешће и присуствују спроводу Шаранцима, Језерцима, Дробићанима, Ускоцима и Пољанима, који у онако великом броју присуствоваше спроводу и погребу нашег милог покојника; свима, који нам писмено или телеграфски изјавише своје саучешће.

Хвала свештенику Дедеићу, који по обредима св. цркве изврши опјело над покојником.

Још једанпут хвала — вјечита хвала — свима и свакоме, ко нам ма којим начином изјави своје саучешће, те нам тиме поможе да овај за нас претешки удар лакше поднесемо.

Шаранци, 10. августа 1909.

Ожаловљени брат Илија са породицом.

Р. 164 Бр. 534 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Наша на свагда ожаловљена срца смрћу нашег

† ВЕКА Г. СТОЈАНОВИЋА

који је 6. новембра 1908 у Бакеру (Америка) на грозан начин окончао свој живот у 32. години своје младости — у неколико ублажише моралном и материјалном утјехом доље именовани добротвори крвљу стеченом зарадом у туђем свијету, којима овим путем изјављујемо догробну благодарност, а то су:

по кр. 50: Мићо Павићевић, Петар Милутиновић, Никола Бешић; по кр. 25: Пуко Илић, Милутин Божовић, Павле Бешић, Рашко Бешић, Лабуд Пилетић, Нико Ђурић, Јоко Машановић, Иван Јововић, Јаков Јововић, Петар Станковић, Велиша Новакоски, Мијајко Радонић, Срдан Маудић, Митар Ђурић, Савић Павићевић, Мирко Бољевић, Бошко Милутиновић, Благо Милутиновић; по кр. 15: Спасо Ђурић; по кр. 1250: Петар Макочевећ, Милован Пљачковић; по кр. 10: Милија Војводић, Митар Ђурић, Јовета Ђурић, Лазо Ђурић, Марко Булатовић, Богдан Вукашковић, Пуниша Распоповић, Милосав Распоповић, Васко Вуликић, Милија Вуликић, Марко Радуловић, Андрија Радуловић; по кр. 5: Иван Јордан, Петар Ђурић, Гајо Марковић, Марко Мирковић, Станко Станковић, Радан Вукићевић, Марко Мрвошевић, Стево Мартиновић; по кр. 250: Марко Мирковић, Нико Мартиновић.

Напосе благодаримо браћи Бешићима, који поред моралне утјехе и материјалне помоћи преко американског листа заблагодарише у име наше горе именованим добротворима.

И поново свима наша догробна благодарност.

Стијена пиперска, 11 септембра 1909.

На свагда ожаловљени: мајка Милосава, брат Миливоје, супруга Плана, син Мило са осталим породицом Р. 217 Бр. 524 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег непрежаљеног

† ПЕТРА ВУЈАДИНОВИЋА

који се 2. септембра ове год. у шестомјесечног боловању пресели у вјечност у пуној млаћанској снази у 19 год. живота свога.

За особиту дужност сматрамо овием изјавити благодарност друговима његовијима, који се његове смрти својски заузеше.

Особита хвала грађанству вароши Цетиња. Још један пут свима и свакоме хвала.

Цетиње, 8 септембра 1909 год.

Ожаловљени: мајка Божана, очух Никола Калуђеровић. Р. 69 Бр. 523 1,1